

Dětský domov bude slavit

Starobylému náměstí šumavského městečka Kašperských Hor dominuje mimo renesanční radnice a gotického kostela v jižním rohu dvoupatrová budova s výraznou architekturou. Je to bývalá budova německé měšťanské školy, která byla postavena v r. 1879. Svému původnímu účelu sloužila až do 2. světové války, kdy zde byly umístěny rodiny uprchlých Němců. Po válce zde byla kasárna americké armády, škola SNB, muzeum a útvar PS. V roce 1956 rozhodl KNV v Plzni o zřízení dětského domova.

V září 1956 sem bylo přivezeno 61 dítě ze zrušeného dětského domova v Běhařově, 14 dětí ze záchytného domova v Trpistech a 11 dětí ze vzdálených obcí Šumavy, které by jinak vzhledem k vzdálenosti nemohly navštěvovat základní školu.

Děti byly ubytovány v 6 velkých ložnicích, chlapci v 1. a dívky ve 2. poschodí. V každém patře byly společné umývárny, stravování probíhalo v jídelně v přízemí. V listopadu 1956 stoupl počet dětí na 96 a ve vedlejší obci Rejštejn byl ustaven „Spolek přátel dětského domova“.

V roce 1963 nastoupil do funkce ředitele domova Jan Kučera, za jehož působení došlo k největším změnám a rozkvětu domova. Všichni zaměstnanci i děti byli zainteresováni na zvelebení domova, jeho prostředí se radikálně změnilo. Děti byly připravovány na soužití v menších skupinkách, byly přijímány starší vychovatelky, některé i bez pedagogické kvalifikace, které však měly o práci s opuštěnými dětmi mimořádný zájem a byly ochotny nahrazovat jim co nejvíce mámy. Pomocí sociometrických šetření byly hledány vztahy dětí k prostředí a především jejich vztahy k jednotlivým vychovatelkám, kterým mohly říkat „teto“ namísto neosobního „soudružko vychovatelko“. Byla připravena radikální změna celé výchovné koncepce. Došlo k ní v roce 1966 přebudováním celého ústavu na 5 velkých samostatných bytů. Tato změna byla základem výchovného záměru – aplikace rodinného prostředí v náhradní rodinné péči. Změnila se i struktura výchovných skupin. V každém bytě žily děti ve věku od 3 do 18 let, děvčata i chlapci. Výchovné metody vycházely z poznatků psychologie, pedagogiky a sociologie. Internátní dětský domov se změnil na domov rodinného typu – jako první v naší republice. Že to byl krok správný a vpravdě revoluční dokazuje i to, že v roce 2002, tedy po 36 letech, vyšel zákon č. 109 Sb., který mj. ukládá, aby se všechny dětské domovy přeměnily na domovy rodinného typu.

Po roce 1968 musel ředitel Jan Kučera z politických důvodů z domova odejít, ale po celá příští léta až do současnosti zůstal tento systém na Kašperských Horách zachován. Přes nepříznivou politickou situaci se v roce 1972 paní ředitelce Hadravové podařilo zrealizovat další z Kučerových záměrů a v Sušici při n.p. SOLO byly postupně vybudovány dvě buňky pro starší děvčata, která byla po zaučení zaměstnána ve zdejší sirkárně. Později zde vznikla i ubytovna pro

děvčata, která dovršila zletilosti a neměla kam z domova odejít – předchůdce dnešních domů na půl cesty.

Děvčata se během pobytu v sušických buňkách naučila základům hospodaření, vedení domácnosti, vaření, ručním pracím. Mnoha z nich se odsud strojily svatby. V roce 1990 byly tyto buňky zrušeny, v r. 1995 opět obnoveny, i když na poněkud jiném principu.

Od roku 1993 je domov samostatným právním subjektem a od r. 1995 funguje jako příspěvková organizace. V roce 1994 byl domovu povolen Ministerstvem školství experiment „Nezletilé matky v dětském domově“, který vzbudil velký ohlas především ve sdělovacích prostředcích a mnoho často protichůdných diskuzí a názorů. Během 3 let se v sušické porodnici narodilo nezletilým matkám s nařízenou ústavní výchovou, které byly coby těhotné přijaty do DD, 7 zdravých dětí, 5 chlapců a 2 děvčátka. Nezletilá matka se svým dítětem byla zařazena do některé z rodinných buněk mezi ostatní děti a pod dohledem tet vychovatelek a zdravotní sestry se učila o své dítě starat. Výsledkem tohoto experimentu je mj. ustanovení § 12 odst. 3 zákona 109/02 Sb., podle kterého mohou být do dětského domova umisťovány nezletilé matky se svými dětmi.

V současné době žije v našem domově 56 dětí na 3 pracovištích – na Kašperských Horách, v Sušici a v Chanovicích, kde jsme od obce získali bezplatně jednopatrový dům se zahradou, ve kterém žije 8 dětí ve věku. Zde se již podařilo uvést v život záměr zabudovat děti do přirozeného sociálního prostředí a i s jeho pomocí je vychovávat. V budově na Kašperských Horách máme ještě 2 cvičné byty pro starší děti, které se zde učí samostatně žít a hospodařit, město Sušice nám pronajalo 1 garsoniéro v jednom z panelových domů ve městě, která slouží jako cvičný a v případě potřeby jako startovací byt pro zletilé klienty, kteří se připravují na budoucí povolání.

„Naše“ děti navštěvují mateřské a základní školy v jednotlivých obcích, střední a učňovské školy v Sušici, Horažďovicích, Plzni, Vimperku a v Praze. Našimi nejhlavnějšími úkoly jsou: pomoci dětem dosáhnout co nejvyššího vzdělání s ohledem na jejich možnosti, přesvědčit je, aby změnilы dosavadní způsob života, a připravit je co nejlépe do budoucnosti. Jsou to úkoly přetěžké a k jejich splnění využíváme všech svých znalostí a zkušeností i pomoc nejrůznějších státních i nestátních organizací. V domově pracuje v současné době 15 stálých vychovatelů – z toho 6 mužů.

Neustále se snažíme vést děti k aktivnímu využívání volného času, máme ideální podmínky pro pěší turistiku i pro různé sporty, jako je lyžování, míčové hry, cykloturistika. Děti navštěvují celou řadu zájmových aktivit mimo DD – zpěv, hra na hudební nástroj, tanec, fotbal, posilovna atd. Děti se účastní celé řady sportovních, výtvarných, pěveckých a tanečních soutěží a přehlídek, snažíme se domov co nejvíce otevírat vnějšímu světu, aby děti nevyrostaly v uzavřeném prostředí odtrženém od „normálního“ života.

PhDr. Marie Kučerová, ředitelka DD